

Državni izpitni center

P 0 4 3 A 1 0 1 1 3

ZIMSKI ROK

SLOVENŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Torek, 1. februar 2005

POKLICNA MATURA

IZPITNA POLA 1

Kadar pričakujemo odgovor v povedi, kandidat dobi točko za jezikovno pravilnost, če je odgovor vsebinsko popolnoma ustrezen.

Pri nalogah izbirnega tipa lahko kandidat obkroži samo eno črko, če v navodilih ni določeno drugače (npr. naloga 8). Če obkroži več črk, se naloga točkuje z 0 točkami.

Nal.	Rešitve	Točkovanje	Točke
1.	(celostna) opredelitev zdravja / zdravje in njegova opredelitev Napačno: zdravje / pomen zdravja / Zdravi zato, da lažje živimo.	1	1
2.	c	1	1
3.	c	1	1
4.	c	1	1
5.	DA NE NE NE DA NE	6 pravih odgovorov = 3 5, 4 = 2 3, 2 = 1	3
6.	Odgovor po smislu. Npr.: Obe definiciji omenjata zdravje kot stanje popolnega telesnega, duševnega in socialnega blagra. Definiciji se razlikujeta v tem, da novejša opredeljuje zdravje kot osnovni vir/sredstvo za vsakdanje življenje. / Obe definiciji omenjata zdravje kot stanje popolnega telesnega, duševnega in socialnega blagra. Prva definicija opredeljuje zdravje kot stanje, druga pa kot dinamično ravnovesje. Primer delne rešitve: V prvi definiciji opredelijo zdravje kot stanje, v drugi pa kot osnovni vir oziroma sredstvo za vsakdanje življenje. / V prvi definiciji je zdravje izraženo kot stanje popolnega duševnega in socialnega blagra, v drugi pa stanje zamenjajo z besedo dinamično ravnovesje popolnega telesnega, duševnega in socialnega blagra. Napačno: Razlikujeta se v tem, da prva definicija opisuje zdravje kot stanje popolnega telesnega, duševnega in socialnega blagra, medtem ko se druga definicija s tem ne strinja. / Skupno imata to, da je zdravje osnovno sredstvo za življenje.	1 za ugotovitev skupnega 1 za ugotovitev razlike (Kaj je skupno in kaj različno oz. na katero definicijo se nanaša poved, mora biti jasno nakazano.) 1 za jezikovno pravilnost	3
7.	3 6 2 1	4 pravilne rešitve = 2 3, 2 = 1 (Če na eno črtico napiše več števil, se odgovor šteje kot nepravilen.)	2
8.	b c	1 1	2
9.	b	1	1

10.	a	1	1
11.	razlaganje Upoštevamo tudi: razlagalni. Napačno: razlaga.	1	1
12.	pojem, nadpomenka, opis	1 + 1 + 1	3
13.	poljudnoznanstveni članek Napačno: članek / poljudnoznanstveno/-i.	1	1
14.	(več) soodvisnih dejavnikov Napačno: soodvisni dejavniki / dejavnikov / če je namesto besedne zveze prepisan cel odvisni stavek.	1	1
15.	definicij, z njimi, o zdravju, ga, o njem, ravnovesju	6 pravih rešitev = 3 5, 4 = 2 3, 2 = 1	3
16.	sopomenki/sopomensko protipomenki/protipomensko Upoštevamo tudi odgovora v ednini in množini. nadpomenka in podpomenka Upoštevamo samo takšno zaporedje. Oba zapisa štejeta kot en odgovor.	3 pravilni odgovori = 2 2, 1 = 1 T	2
17.	dinamičen ekonomski harmoničen	3 pravilne rešitve = 2 T 2, 1 = 1	2
18.	Odgovor po smislu. Npr.: Naš profesor je prava zlata duša, ker razume naše težave. / Človeku, ki je zelo čustven in prijazen, pravimo duša. Napačno: prepis slovarskega pomena	1 za smiselno poved 1 za složeno poved 1 za jezikovno pravilnost	3
19.	NE Odgovor po smislu. Npr.: Iz povedi razberemo, da gre za sposobnost čustev, da se (sama) izražajo, v resnici pa čustva izraža človek. Kot utemeljitev lahko štejemo tudi slogovno izboljšano poved, npr.: Čustveno zdravje se navezuje na človekovo razumevanje čustev in sposobnost njihovega izražanja.	1 za odgovor 1 za smiselno utemeljitev 1 za jezikovno pravilnost	3
20.	lahko, dobro	1 za obe rešitvi	1
21.	Po smislu. Npr.: Prvo vprašanje je bilo lažje od drugega. / Želel bi si lažje naloge.	1 za smiselno poved 1 za jezikovno pravilnost	2
22.	a	1	1
23.	Osebno zdravje je odvisno od (našega) (načina) doživljanja sebe kot posameznika. / Od (našega) (načina) doživljanja sebe kot posameznika je odvisno osebno zdravje. / Osebno zdravje je odvisno od doživljanja samega sebe. / Osebno zdravje je odvisno od posameznikovega doživljanja sebe. Napačno: Osebno zdravje je doživljanje sebe kot posameznika. / Doživljanje sebe kot posameznika je odvisno od osebnega zdravja.	1 za pravilno poved 1 za jezikovno pravilnost	2

24.	b	1	1
25.	zdrav zdravilen/-lni (napačno: zdravstveni) zdravnik (upoštevamo tudi: zdravilec) zdravilišče Zdravljenje zdravstvo (upoštevamo tudi: zdravilstvo) zdravico/zdravljico (napačno: veliko zdravja) Upoštevamo samo zapis v pravilnem sklonu in s pravilno začetnico.	7, 6 pravih rešitev = 3 5, 4 = 2 3, 2 = 1 T	3
26.	[ija] [ts] [l']	3 pravilne rešitve = 2 2, 1 = 1	2
27.	NE NE DA DA NE	5 pravih odgovorov = 3 4, 3 = 2 2, 1 = 1	3
28.	Pooblastilo* ZGRADBA (3) <ul style="list-style-type: none"> • ime, priimek in naslov pooblastitelja (Zdravko/Zdravka Krivec; izmišljen naslov) • kraj in datum • podpis pooblastitelja (Zdravko/Zdravka Krivec) in podpis pooblaščenca (Janko Podobnik) VSEBINA (4) <ul style="list-style-type: none"> • izrek pooblastila • naslov besedilne vrste: Pooblastilo • KOGA pooblašča (Janka Podobnika; dodan en osebni podatek: rojstni datum/EMŠO/stalno bivališče) • ZA KAJ ga pooblašča (jasno izraženo dejanje: da prevzeme zdravstveno izkaznico, pozabljeno v lekarni) JEZIKOVNA PRAVLINOST IN SLOGOVNA USTREZNOST (3)	(Kandidat dobi točko, če je posamezen sestavni del na ustreznem mestu.) 1 1 1 1 1 1 1 3 Za vsako pravopisno, slovnično ali slogovno napako odštejemo po eno točko, do 0 točk. (Primeri pogostih napak: – nagovor, – pooblastilo naslovljeno na lekarno, – dodan zaključni pozdrav ...)	10

* Če kandidat ne napiše ustrezne besedilne vrste, se naloga točkuje z 0 točkami.

Primer neustrezne besedilne vrste: prošnja namesto pooblastila (Zaradi zdravstvenih težav sama ne morem dvigniti zdravstvene izkaznice, zato sem pooblastila svojega sošolca Janka Podobnika. Prosim, če jo lahko izročite njemu. Že v naprej se vam iskreno zahvaljujem.)

1. primer pooblastila:

Zdravko Krivec
Bolniška 24
5000 Nova Gorica

V Novi Gorici, 3. februarja 2004

P O O B L A S T I L O

Pooblaščam svojega sošolca Janka Podobnika (EMŠO 19059860500282), da v mojem imenu prevzame zdravstveno izkaznico, ki sem jo v petek, 25. januarja 2003, pozabil v Centralni lekarni.

Zdravko Krivec
Zdravko Krivec

Podpis pooblaščenca:

Janko Podobnik
Janko Podobnik

2. primer pooblastila:

Zdravka Krivec
Sončna 36
4000 Kranj

Kranj, 23. 9 2004

P O O B L A S T I L O

Pooblaščam svojega sošolca Janka Podobnika, stanujočega na Prvomajski ulici št. 5 v Kranju, da namesto mene prevzame mojo zdravstveno izkaznico, ki sem jo pozabila v vaši lekarni.

Zdravka Krivec
Zdravka Krivec

Podpis pooblaščenca:

Janko Podobnik

IZPITNA POLA 2

VODENA INTERPRETACIJA

Ivan Cankar, Kostanj posebne sorte (odlomek)

NA NASPROTJIH SVET STOJI

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Umestitev besedila v književno obdobje/smer (Znanje/Razumevanje)

2 T
(1+1)

- 0 T – Ni umestitve. / Umestitev je napačna ali nejasna.
Primer: realizem/modernizem/20. stoletje/slog 20. stoletja/ekspresionistični slog
- 1 T – Časovna umestitev je pravilna, ustrezna: napisano je književno obdobje ali književna smer ali letnica izida ali čas okvirno (desetletje stoletja).
Primer: moderna/nova romantika/simbolizem/1917/1899–1918/1900–1920/začetek 20. stoletja/med 1. svetovno vojno
- 1 T – Navedena je glavna značilnost književnega obdobja/književne smeri.
Primer: nasprotje realizmu in naturalizmu/prepletanje več literarnih smeri (nova romantika, simbolizem, impresionizem, dekadenca)/subjektivna usmerjenost

Povzetek odlomka (Znanje/Razumevanje)

4 T

- 0 T – Ni povzetka, ni obnove (ne odlomka ne celotnega besedila).
- 1 T – Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami. / Obnova celotnega besedila z vsebinskimi napakami.
- 2 T – Obnova celotnega besedila brez vsebinskih napak. / Obnova odlomka s parafraziranjem in citiranjem besed/besednih zvez. / Namesto povzetka odlomka naveden samo posamezen motiv odlomka.
- 3 T – Obnova odlomka ali povzetek celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.
- 4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.
Primer: V odlomku pisatelj pripoveduje o nenavadnem Marjetinem odkritju in reakciji vaščanov nanj. / Odlomek govori o tem, kako je Marjeta odkrila kosti, in o njenem strahu. (Povzetek odlomka ocenimo s 4 točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka ali celotnega besedila ali povzetek celotnega besedila brez vsebinskih napak.)

Označitev Marjetinega občutja in vzdušja med vaščani (Razlaga/Analiza)

4 T

- 0 T – Ni ne označitve občutja ne vzdušja. / Označitev občutja ali vzdušja ne ustreza odlomku.
Primer: Marjeta se je prestrašila svojih sanj.
- 1 T – Občutje ali vzdušje je označeno površno, pri tem so parafrazirane besede ali besedne zveze iz odlomka.
Primer: Marjeta se je zatekla k ljudem, bežala je brez sape in pameti. / Vsi, ki so spremljali Marjeto, so bili blede in niso niti zinili.
- 2 T – Občutje in vzdušje sta označeni površno, pri tem so parafrazirane besede ali besedne zveze iz odlomka. / Ustrezno je označeno občutje ali vzdušje. / Napisana je skupna (enaka) označitev občutja in vzdušja.
Primer: Marjetino občutje je bilo sprva optimistično, saj se je razveselila sanj, potem pa se ob grozljivem odkritju veselje spremeni v strah in grozo. / Vaščani so bili radovedni do trenutka, ko so prišli h kostanju, potem pa je prevladalo vzdušje žalosti in tihe prestrašenosti. / Marjeta in vaščani so bili zelo presenečeni ob tej najdbi. Nihče ni upal kopati dalje, da ne bi odkril še večje morije.

- 3 T – Ena od označitev (občutja ali vzdušja) je natančna, ustreza odlomku; ena je površna/parafrazirana.
Primer: Marjeta je bila začudena in prestrašena, ko je videla, kaj je pod zemljo, zato je na vso moč tekla in pridrvela v vas. Vsi so onemelo stali in niso niti zinili. / Marjeta se je zatekla k ljudem, kričala je hujše od sove. Ko so vaščani videli pod drevesom same kosti in lobanje, se niso več čudili Marjeti, ampak njenemu odkritju. Obšla jih je groza, vzdušje je bilo moreče.
- 4 T – Obe označitvi (občutja in vzdušja) sta natančni, ustrezata odlomku.
Primer: Marjeta se je najprej veselila, da bo pod kostanjem našla zaklad. Ko se je pred njo pokazalo grobišče, jo je presenetljivo odkritje navdalo z neizmernim strahom. Vaščani so bili ob pogledu na lobanje in kosti vsi pretreseni, zajela sta jih molk in grozljivo vzdušje. / Marjeta je ob najdbi presenečena in zelo prestrašena. Tudi ko se vrača, ves čas kriči. Vaščani pa niso tako prestrašeni. Oni so bolj začudeni nad tem nepričakovanim odkritjem.

Razlaga pomena najdenih kosti (Razlaga/Analiza)

2 T

- 0 T – Razlage ni. / Razlaga ni smiselna ne glede na odlomek ne glede na celotno besedilo.
Primer: Marjeto so vsi čudno gledali, ker niso razumeli njenih sanj.
- 1 T – Razlaga je nakazana/površna.
Primer: Nekdo pove ljudem, da smrt daje moč in mladost. / Najdene kosti prikazujejo grozote hude vojne.
- 2 T – Razlaga je natančna, smiselna glede na odlomek.
Primer: Najdene kosti so zaklad, o katerem je sanjala enooka Marjeta. Kostanju dajejo posebno moč, ki prehaja tudi na ljudi. / Najdene kosti simbolizirajo prvo svetovno vojno, njene grozote, iz njih pa izhajajo tudi dobrot, moč in mladost.

Utemeljitev označitve s citatoma iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)

2 T

- 0 T – Naveden ni noben citat.
- 1 T – Naveden je eden od citatov.
- 2 T – Navedena sta oba citata.
*Primer za Marjetino občutje: »Marjeta je strme izpregledala, zavpila je na ves glas, rovnico in motiko je popustila kar tam, bežala je brez sape in brez pameti.« / »Kričala je hujše od sove; tako je pribegla in prikričala prav do vasi.« / »Joj, ljudje božji!« / »Joj, prejoj!« (Vse povedi ali katera koli od njih.)
*Primer za vzdušje med vaščani: »Stali so blede, noben jezik ni zinil.«**

Povzetek ugotovitev o književnih osebah in o njihovem odkritju (Sinteza/Vrednotenje)

2 T

- 0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na označitev in razlago, parafraziran je pisateljev oris. / Ponovljen je začetni povzetek.
- 2 T – Povzetek se nanaša na označitev in razlago.
Primer: Grozljivo grobišče poveže vse vaščane, ni jih tako strah, kot je bilo Marjeto samo. Nekdo med njimi zna celo razložiti, zakaj je kostanj nekaj posebnega. (0 točk ali 2 točki, vmesne točke ni.)

Presoja povezave med smrtjo in življenjem v odlomku (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

- 0 T – Presoja ni izražena. / Izražena je kot skopa trditev. / Za napisano presojo ni podlage ne v odlomku ne v celotnem besedilu.
Primer: Smrt in življenje se povezujeta. / V sanjah se zares nekaj skriva, tudi smrt in življenje.
- 1 T – Presoja je izražena z ohlapno, šibko razlago.
Primer: Med mogočnimi koreninami so bile same lobanje, smrt in življenje se prepletata. / V odlomku se življenje in smrt povezujeta tako, kot je napisano v naslovu Na nasprotjih svet stoji, saj so živi ljudje gledali kosti in stare lobanje mrtvih. Menim, da je vedno tako.
- 2 T – Presoja se nanaša na odlomek in vsebuje kratko razlago.
Primer: Čudno je, da se ni nihče spraševal o čudežni moči kostanja. Tudi ko je prišlo odkritje, ga po mojem mnenju ljudje niso razumeli, dokler jih ni nekdo opozoril na zvezo med življenjem in smrtjo. Tisto moč so drevesu in preživelim dajali ljudje, ki so umrli v vojni in so jih brez krst pokopali pod kostanjem. Tako se povezujeta smrt in življenje v tem odlomku. Tega brez razlage tudi jaz ne bi razumel.

Presoja povezave med smrtjo in življenjem nasploh (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

- 0 T – Presoja ni izražena/je izražena kot skopa trditev.
Primer: Konec življenja je smrt. / Smrt je pogoj za življenje.
- 1 T – Presoja je izražena z ohlapno, šibko razlago. / Nejasna presoja, nakazana v primeru iz življenja.
Primer: Ne vem, če je smiselno, da nekateri žrtvujejo sebe za druge. Vse življenje se razdajajo in po smrti si drugi delijo njihovo imejše.
- 2 T – Presoja vsebuje ustrezno razlago.
Primer: Smrt in življenje se povezujeta v naravi, kjer npr. zima predstavlja smrt, pomlad pa novo življenje. Če narava ne bi umrla, sploh ne bi znali ceniti tega, kar spomladi oživi. Brez mraza ne bi vedeli, kaj je toplota, in obratno. Na žalost tudi človekovo življenje velikokrat cenimo šele takrat, ko se konča. Ob smrti pa se tudi spomnimo, da nismo večni, zato je pomembno, da skušamo vsak trenutek čim lepše preživeti. / Smrt je nekaj povsem naravnega. Mislim, da je lažje umreti kot živeti, ker je živeti treba znati. Pravilno moraš razporejati čas zase in za svoje ljubljene, biti človek v pravem pomenu besede. Živel naj bi tako, da lahko umreš srečen, tako, da se te bodo ljudje z nasmehom in s toplino spominjali, ko te ne bo več.

Utemeljitev presoje s primerom iz kakega drugega književnega besedila ali iz življenja (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

- 0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje presoje.
- 1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.
Primer: Nekateri ljudje verjamejo, da ima človek, potem ko umre, še eno življenje – kot da se njegova duša spremeni v rožo ali žival.
- 2 T – Primer je na kratko opisan.
Primer za utemeljitev presoje, ki je v tem točkovniku ovrednotena z 2 točkama: kratka pripoved o tragični smrti mladega človeka.

Logična členitev besedila (zgradba) 2 T

- 0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.
- 1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.
- 2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Pravopisna pravilnost	2 T
Slovnična pravilnost	2 T
Slogovna ustreznost	2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, odštejemo dve točki.

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Prežihov Voranc, Samorastniki (odlomek)

Umestitev besedila v književno obdobje/smer (Znanje/Razumevanje)

2 T
(1+1)

0 T – Ni umestitve. / Umestitev je napačna ali nejasna.

Primer: realistično-socialni slog/20. stoletje/po vojni/obdobje realizma/smer realizma/ekspresionizem

1 T – Časovna umestitev je pravilna, ustrezna: napisano je književno obdobje ali književna smer ali letnica izida ali čas okvirno (desetletje stoletja).

Primer: socialni realizem/obdobje socialnega realizma/1930-1950/književnost med 1. in 2. svetovno vojno/trideseta leta 20. stoletja

1 T – Navedena je glavna značilnost književnega obdobja/književne smeri.

Primer: opis socialne razslojenosti na vasi/boj malega človeka za preživetje/z naravo/ za pravice/želja po družbenih spremembah

Povzetek odlomka (Znanje/Razumevanje)

4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove (ne odlomka ne celotnega besedila).

1 T – Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami. / Obnova celotnega besedila z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova celotnega besedila brez vsebinskih napak. / Namesto povzetka odlomka naveden samo posamezen motiv odlomka.

3 T – Obnova odlomka ali povzetek celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: V odlomku vidimo, kako je Meta čakala na kazen in kako so se pri tem obnašali mati, Ožbej, Karničnik in njegova žena.

(Povzetek ocenimo s 4 točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka ali celotnega besedila ali povzetek celotnega besedila brez vsebinskih napak.)

Izbira in poimenovanje literarne prvine/problema v odlomku (Razlaga/Analiza)

3 T

0 T – Literarna prvina ni izbrana in poimenovana/problem ni izbran in poimenovan. Obnova celotnega besedila ali odlomka. / Samo splošno razmišljanje o pojavu ali problemu – brez povezave z odlomkom ali s celotnim besedilom.

1 T – Izbran/-a in poimenovan/-a je problem/prvina, ki je značilen/-na za kak drug del besedila, za odlomek pa ne.

Primer: Metini otroci/ Ožbejev tragični konec/Metin pogum

2 T – Izbran/-a problem/prvina je v odlomku samo nakazan/-a, značilnejši/-a pa je v kakem drugem delu besedila.

Primer: mučenje Mete

3 T – Izbran/-a in poimenovan/-a je problem/prvina, značilen/-na za odlomek. (Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu.)

Primer: vzdušje pred kaznovanjem/Metino čakanje na kazen/srečanje matere in hčere/materina nemoč/Metino doživljanje drugih književnih oseb

Razlaga izbrane prvine/izbranega problema (Razlaga/Analiza)**3 T**

0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna – ne ustreza ne dejstvom v odlomku ne dejstvom v celotnem besedilu.

Primer: Meta in otroci niso marali Ožbeja, ker je ubogal očeta.

1 T – Razlaga ustreza dejstvom v kakem drugem delu besedila, ne dejstvom v odlomku.

Primer: Meta se ni uklonila grožnjam, junaško je trpela za svojo ljubezen, ker ji je pomenila več kot bogastvo.

2 T – Razlaga ustreza bolj dejstvom v kakem drugem delu besedila kot dejstvom v odlomku, vendar je še sprejemljiva.

Primer: Meta je odpustila Ožbeju, ker je razumela njegovo stisko in je vedela, da se ne more upirati svojemu očetu.

3 T – Razlaga ustreza dejstvom v odlomku.

Primer: V težkem trenutku mati hčeri ne more pomagati, ker se zaveda, da je njena revna družina nemočna pred bogatimi Karničniki. Čeprav ima hčer rada in ji je hudo, se grobo obnaša do nje, ker se noče zameriti Karničniku, misli pa tudi, da je Meta res ravnala proti takratnim pravilom.

Utemeljitev razlage s primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni ne primer iz odlomka ne iz celotnega besedila.

1 T – Naveden je primer iz celotnega besedila.

Primer: Meta ni dolgo živel pri svoji materi.

2 T – Naveden je ustrezen primer iz odlomka (primer je opisan ali pa je citirana ustrezna poved).

Primer: »Telo stare Hudabivke se je streslo kot v smrtnem krču; toda zavedajoč se hčérine krivde in svoje siromašnosti pred karniško mogočnostjo, je potlačila svojo materino ljubezen in je odpahnila hčer nazaj na klop.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza/Vrednotenje)**2 T**

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na razlago izbrane prvine/izbranega problema, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na razlago izbrane prvine/izbranega problema.

Primer: V odlomku se lepo pokaže, da lahko tisti, ki ima bogastvo, odloča o življenju ljudi iz nižjega sloja in da siromaki ne morejo pričakovati njegovega razumevanja. (0 točk ali 2 točki, vmesne točke ni.)

Lastno mnenje o prvini/problemu v odlomku (Sinteza/Vrednotenje)**2 T**

0 T – Lastno mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Mati ne ravna kot prava mati.

1 T – Lastno mnenje o prvini/problemu v odlomku ali v celotnem besedilu je izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Mati je do hčere taka, ker jo je strah. Boji se, kaj bodo rekli drugi, in se pretvarja.

2 T – Lastno mnenje o prvini/problemu v odlomku ali v celotnem besedilu je na kratko razloženo.

Primer: Ker je Metina mati vedela, kako odločen in grob je Karničnik, bi si lahko tudi mislila, da njeno obnašanje nanj ne bo nič vplivalo. Meta je morala biti kaznovana, saj ni poslušala ukaza gospodarja – takrat so bile take kazni običajne. Če bi jo mati potolažila in ji dala vedeti, da je na njeni strani, bi ji bilo vsaj nekoliko laže.

Lastno mnenje o prvini/problemu na splošno, aktualizacija (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

0 T – Lastno mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Starši morajo podpirati otroke in obratno.

1 T – Lastno mnenje je izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Vsak ima pravico biti spoštovan. Če jaz ne zaničujem drugih, hočem, da tudi drugi ne zaničujejo mene.

2 T – Lastno mnenje je na kratko razloženo.

Primer: Danes ni zaradi ljubezni nihče več tako kaznovan, vsaj v našem okolju ne. Odnos mater do otrok pa lahko ocenjujemo v drugih situacijah. Če matere otroke v vsem podpirajo in jih zagovarjajo, jih ne naučijo odgovornosti; pozneje imajo taki otroci velike težave, ko morajo sami reševati probleme. Če matere otrokom v vsem nasprotujejo in jim vedno vsilijo svoje poglede, pa jim na nek način kradejo življenje.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje stališča.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Mnoge matere zagovarjajo svoje otroke tudi takrat, ko ti nočejo hoditi redno v šolo.

2 T – Primer je na kratko opisan.

Primer: (V tem točkovniku navedeno in razloženo mnenje je utemeljeno s primerom vzgoje iz lastnih izkušenj.)

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).

SAMOSTOJNA INTERPRETACIJA

Primeri v moderiranem točkovniku so ilustrativni – v kandidatovi interpretaciji ocenimo kot ustrezne vse zapise, ki navedenim primerom ustrezajo po taksonomski stopnji zahtevnosti.

Prežihov Voranc, Boj na požiralniku (odlomek)

Umestitev besedila v književno obdobje/smer (Znanje/Razumevanje)

2 T
(1+1)

0 T – Ni umestitve. / Umestitev je napačna ali nejasna.

Primer: realistično-socialni slog/20. stoletje/po vojni/obdobje realizma/smer realizma/ekspresionizem

1 T – Časovna umestitev je pravilna, ustrezna: napisano je književno obdobje ali književna smer ali letnica izida ali čas okvirno (desetletje stoletja).

Primer: socialni realizem/obdobje socialnega realizma/1930-1950/književnost med 1. in 2. svetovno vojno/trideseta leta 20. stoletja

1 T – Navedena je glavna značilnost književnega obdobja/književne smeri.

Primer: opis socialne razslojenosti na vasi/boj malega človeka za preživetje/z naravo/ za pravice/želja po družbenih spremembah

Povzetek odlomka (Znanje/Razumevanje)

4 T

0 T – Ni povzetka, ni obnove (ne odlomka ne celotnega besedila).

1 T – Povzetek odlomka z vsebinskimi napakami. / Obnova celotnega besedila z vsebinskimi napakami.

2 T – Obnova celotnega besedila brez vsebinskih napak. / Namesto povzetka odlomka naveden samo posamezen motiv odlomka.

3 T – Obnova odlomka ali povzetek celotnega besedila. Brez vsebinskih napak.

4 T – Povzetek odlomka. Brez vsebinskih napak.

Primer: Dihurji se na vse načine borijo proti požiralnikom. Ti jim grozijo kot pošasti in odnašajo sadove njihovega dela.

(Povzetek ocenimo s 4 točkami tudi v interpretaciji, ki vsebuje še obnovo odlomka ali celotnega besedila ali povzetek celotnega besedila brez vsebinskih napak.)

Izbira in poimenovanje literarne prvine/problema v odlomku (Razlaga/Analiza)

3 T

0 T – Literarna prvina ni izbrana in poimenovana/problem ni izbran in poimenovan. Obnova celotnega besedila ali odlomka. / Samo splošno razmišljanje o pojavu ali problemu – brez povezave z odlomkom ali s celotnim besedilom.

1 T – Izbran/-a in poimenovan/-a je problem/prvina, ki je značilen/-na za kak drug del besedila, za odlomek pa ne.

Primer: materina smrt/delo mladih Dihurjev pri bogatih kmetih

2 T – Izbran/-a problem/prvina je v odlomku samo nakazan/-a, značilnejši/-a pa je v kakem drugem delu besedila.

Primer: očetova vzgoja, njegov zgled trdoživosti in vztrajnosti

3 T – Izbran/-a in poimenovan/-a je problem/prvina, značilen/-na za odlomek. (Upoštevamo tudi poimenovanje v naslovu.)

Primer: boj z zemljo/sovražnost narave/vztrajnost in moč Dihurjev/njihova jeza in strast/obsedenost z zemljo

Razlaga izbrane prvine/izbranega problema (Razlaga/Analiza)**3 T**

0 T – Razlage ni. / Razlaga je napačna – ne ustreza ne dejstvom v odlomku ne dejstvom v celotnem besedilu.

Primer: Dihurji so se trudili, ker so hoteli tudi oni obogateti.

1 T – Razlaga ustreza dejstvom v kakem drugem delu besedila, ne dejstvom v odlomku.

Primer: Otroci so vedeli, da je oče lahko grob do njih, zato so ga raje ubogali, kljub temu pa so kdaj ravnali tudi po svoje.

2 T – Razlaga ustreza bolj dejstvom v kakem drugem delu besedila kot dejstvom v odlomku, vendar je še sprejemljiva.

Primer: Dihurji so se lahko zanesli samo nase, ker so bogatejši skrbeli le za lastne koristi. Vse v življenju morajo doseči sami, zato tudi ne marajo več ljudi v svoji okolici.

3 T – Razlaga ustreza dejstvom v odlomku.

Primer: Dihurji so v boju z naravo močni in vztrajni, ker se zavedajo, da je njihovo preživetje odvisno od tega, kar pridelajo. Na svojo zemljo so sicer navezani, hkrati pa jo doživljajo kot sovražnika. Požiralniki jim namreč grozijo z uničenjem hrane, od katere živijo, torej ogrožajo tudi njihovo življenje.

Utemeljitev razlage s primerom iz odlomka (Predstavitev dejstev in stališč)**2 T**

0 T – Naveden ni ne primer iz odlomka ne iz celotnega besedila.

1 T – Naveden je primer iz celotnega besedila

Primer: Dihurji so pridobili moč že kot otroci, ker so morali zelo zgodaj trdo delati pri drugih.

2 T – Naveden je ustrezen primer iz odlomka (primer je opisan ali pa je citirana ustrezna poved).

Primer: »Četrty dan pa se je nagnila zmaga k Dihurjem.«

Povzetek ugotovitev (Sinteza/Vrednotenje)**2 T**

0 T – Povzetka ni. / Povzetek se ne nanaša na razlago izbrane prvine/izbranega problema, ampak npr. na zunanje dogajanje v odlomku (ponovljen je začetni povzetek).

2 T – Povzetek se nanaša na razlago izbrane prvine/izbranega problema.

Primer: Tudi zemlja je sovražnik revne družine, ampak Dihurji jo premagajo, ker so žilavi in trmasti. / Iz novele je razvidno, da so se morali mali kmetje boriti z zemljo, saj niso imeli denarja, da bi si kupili boljši kos.

(0 točk ali 2 točki, vmesne točke ni.)

Lastno mnenje o prvini/problemu v odlomku (Sinteza/Vrednotenje)**2 T**

0 T – Lastno mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Zgodba je zelo zelo žalostna.

1 T – Lastno mnenje o prvini/problemu v odlomku ali v celotnem besedilu je izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Ni bilo prav, da so živeli tako revno, ker so trdo in pošteno delali. Zemljo pa bi lahko zamenjali za drugo. / Menim, da to, kar doživljajo Dihurji, ni pravično.

2 T – Lastno mnenje o prvini/problemu v odlomku ali v celotnem besedilu je na kratko razloženo.

Primer: Moči in vztrajnosti Dihurjev se lahko čudimo, zlasti zato, ker so še otroci. Težke razmere in trda očetova vzgoja vplivajo na to, da zgodaj dozori in čutijo odgovornost zase, kar danes pri mladih ni ravno pogosto. Po mojem se Dihurji v različnih spopadih tako utrdijo, da jim pozneje ne pride nič več do živega.

Lastno mnenje o prvini/problemu na splošno, aktualizacija (Sinteza/Vrednotenje) 2 T

0 T – Lastno mnenje ni izraženo. / Izraženo je kot skopa trditev.

Primer: Revščina je ponižanje.

1 T – Lastno mnenje je izraženo z ohlapno, šibko razlago.

Primer: Mislim, da spet prihajajo časi, ko ljudje bolj spoštujejo zemljo in delo na njej, kajti ponekod že trka revščina na vrata.

2 T – Lastno mnenje je na kratko razloženo.

Primer: Moč in vztrajnost nas vse ohranjata pri življenju, vodita pa nas tudi k uspehom. Ljudem sta lahko dani že ob rojstvu, pogosteje pa ju pridobimo in razvijamo v različnih preizkušnjah. Samo moč ni dovolj, brez vztrajnosti ne dosežemo pomembnih ciljev, ampak ostajamo vedno na istem mestu.

Utemeljitev mnenja s primerom iz lastnih ali tujih izkušenj ali iz kakega drugega književnega besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Naveden ni noben primer. / Naveden je primer, ki ne utemeljuje stališča.

1 T – Primer je samo imenovan/nakazan.

Primer: Nekateri ljudje, ki imajo kmetije, so tudi v službah, vendar tako malo zaslužijo, da morajo vedno več delati doma.

2 T – Primer je na kratko opisan.

Primer: (V tem točkovniku navedeno in razloženo mnenje je utemeljeno s primerom vztrajnosti pri učenju.)

Členitev besedila (Predstavitev dejstev in stališč) 2 T

0 T – Besedilo ni logično členjeno, ni koherentno.

1 T – Besedilo je logično členjeno, ni koherentno. Besedilo je koherentno, ni logično členjeno.

2 T – Besedilo je logično členjeno in koherentno.

Jezikovna pravilnost, slogovna ustreznost

Slovnična pravilnost 2 T

Pravopisna pravilnost 2 T

Slogovna ustreznost 2 T

Za vse velja:

0 T – Veliko raznovrstnih napak, ki se ponavljajo.

1 T – Več raznovrstnih napak, ki se v glavnem ne ponavljajo.

2 T – Le nekatere vrste napak, ki se praviloma ne ponavljajo.

DODATNA NAVODILA:

- Če kandidat piše obe interpretaciji, ocenimo prvo.
- Če piše interpretacijo na konceptni list, pri vrednotenju ne odbijemo točk.
- Če napiše manj kot 400 besed, mu od skupnega seštevka odštejemo eno točko; če napiše manj kot 200 besed, mu odštejemo dve točki.
- Za izviren naslov samostojne interpretacije prištejemo skupnemu seštevku točk eno točko do največjega možnega števila (30).